Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Birkedal, Uffe.; Uffo Birkedal [i.e.: Uffe Birkedal] ; med et Forord af H. Nutzhorn.
Titel | Title:	Små Digte
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Odense : Milo, 1884
Fysiske størrelse | Physical extent:	VIII, 96 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

53.-2/2.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°

1 1 53 0 8 04474 3

+ Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

SMÅ DIGTE

SMÅ DIGTE

AF

UFFO BIRKEDAL

MED ET FORORD AF H. NUTZHORN

ODENSE

FORLAGT AF DEN MILO'SKE BOGHANDEL

TRYKT I DET MILO'SKE BOGTRYKKERI

1884

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Det skulde glæde mig, om dette forord kunde hjælpe noget til, på sine steder at skaffe denne lille digtsamling af den unge pastor Birkedal en så god indgang, som den efter mit skøn fortjæner. Forfatteren har gave til at lade modersmålet klinge såvel med kraft som med ynde, og han har arvet sin faders, valgmenighedspræsten Vilhelm Birkedals ævne til at give forskellige sjælestæmninger udtryk; disse egenskaber er især kommet bogens to sidste større digte til gode, som begge er digtede over bibelske æmner, nemlig »Bileam« og »Savls fald«, hvilke to jeg derfor især ønsker at henlede læsernes opmærksomhed på.

Dermed vil jeg ønske denne lille bog lykke på sin vandring.

Askov højskole, december 1883.

H. Nutzhorn.

INDHOLD.

Under sky — over sky.
Julemorgen.
Et farvel.
Sommerdags-stæmning.
Til en syg kvinde.
Julehilsen.
En samfundsrevser.
Da volden sløjfedes.
Brædtspil.
Sonnetter.

1. Død og opstandelse.
2. Stille liv.
3. Nattevandring.
4. »Ské din vilje«.
5. I skoven ved stranden.
6. Vinterglans.
7. Forbilledet.

Johan Speyer.
Betty Seidelin.
H. A. Krüger.
Bryllupssange:
1. »Dejlig er jorden«.
2. Så dyb var ej bølgen.
3. Kattegattets bølger synge.
4. »Den signede dag med fryd vi sér«.
5. Vi drømte til forleden.
På min faders 50de årsdag.
Bibelske digte:
Bileam.
Savls fald.

UNDER SKY — OVER SKY.

Under sky finder længslen ej ro,
mellem kamp, mellem ufred i vrimlen;
under sky er dog trøstigt at bo,
ti bag sløret deroppe er himlen;
under sky er der higende savn,
under sky tog Guds søvn os i favn;
under sky går den sejrende død;
under sky blev hans overmand fød.

Over sky er ej suk eller vé,
der aftørres hvert grædende øje;
over sky skal den Herre vi sé,
Ham, for hvem sig alverden må bøje;
over sky skal forklares vor sans,
over sky stråler himmerigs glans,
Hver en blomst, trådt i støv under sky,
over skyen udspringer pány! —

JULEMORGEN.

Fortæl mig igen det gamle ord
om Jesus Krist,
der som barnlille kom her til jord
og frælser hver sjæl, som ærligt tror,
til Himlen hist.

Det gamle ord har en yndig klang
fra barndomstid
og fra den livsalige julesang;
det trøster så mildt i nød og trang,
i tvivl og strid.

O var vi kun børn i sjæl og sind
trods voksne år,
og ret vilde lukke barn Jesus ind,
da randt ej gråden så hed på kind
for bange kår.

Men Jesus lille, hvor er det svært
at tro på dig!
vi mene os kloge og mene det sært
endog vort hjærte dit ord har kært
så inderlig.

Og derfor har vi sâmegen vé
af al vor kløgt,
som aldrig vil tro, men altid sé
og gøre længslen til spot og spé,
som du har søgt.

O Jesus lille! find dig et hjæm
her i mit bryst!
tænd stjærnen over dit Bethlehem,
at som en hyrde jeg finder fræm
ved engles røst.

Og bryd den dårlige visdoms magt,
o gør den stum
for barnetroen, i stalden lagt,
hvor dine engle slå kreds og vagt
om krybbens rum!

Så skal mig fryde det trøstens ord
om Jesus Krist,
der som barnlille kom her til jord
og frelser hver bange sjæl, som tror,
til Himlen vist!

ET FARVEL.

De klareste øjne kan briste,
de varmeste hjærter dø,
så brat kan sukket, det sidste,
opstige fra verdens ø.

Da skilles med savn de kære,
én dvæler og én fór hen
— hvo mægter budskab at bære
så fjærnt mellem ven og ven?

Når bladene hvirvles i støvet
har skovens sangfugl ej læ,
og visned mindet som løvet
var livet et bladløst træ.

Det mægter vide at fare
hen over det store hav,
det mægter sælsomt at svare
så dybt fra den stille grav.

Og spejles de rindende dage
i mindets dæmrende skær;
kom støvet aldrig tilbage
er hjærterne altid nær.

SOMMERDAGS-STÆMNING.

Hvor er det lifligt i skoven
en strålende sommerdag;
himlen smiler fra oven
blå gennem bøgenes tag;
skyggende grene sig brede
til skærm imod solens glød
for os, som sidde dernede
i grønsværets køle skød.

Hvor er det lifligt at hvile
sig mellem de blomster små,
der dufte og nikke og smile,
som kunde de os forstå;
droslens fløjtende toner
klinge så lyst og læt;
svalt gennem bøgenes kroner
går luftningens åndedræt.

Men når så dæmringen daler
over den drømmende kvæld
og solen i vester maler
sit purpur til mildt farvel:
det er, som hvisked en længsel,
der véd ej sit eget navn,
om løsning fra hvert et fængsel,
om hvile for hvert et savn.

Og sjælen slår med sin vinge
som fuglen, fangen i bur,
den vilde så gærne svinge
sig op over fængslets mur;
den vilde så gærne hæve
befriet sin bundne røst
— men dirrende strænge bæve
uroligt i støvets bryst.

Ti alle de tunge minder
om alle de håb, som brast:
det er de lænker, der binder
min sjæl i sit støv så fast,
så hvergang den ret vil synge
og folder sin vinge ud,
da føler den byrden tynge
og kan kun sukke til Gud.

Men Han, som grønnede løvet
og klædte de blomster små,
Han véd, hvi sjælen bedrøvet
sér mod den Himmel blå.
Han kænder de sår, som smerte,
Han hører de skjulte suk,
Han læsker det bange hjærte
med sin barmhjærtigheds dugg.

Da spirer det fræm herinde,
da lyser Guds sol pány,
da løftes hvert sorgfuldt minde
i troens favnende ly;
livsaligt sig friskt forynger
det syge, det sunkne håb,
sin jublende sang det synger,
genfødt i smærtens dåb.

Og sjælen forstår den stæmme,
som fylder naturens bryst:
den længsel, den har i gæmme,
får tonende liv og røst.
Hjærtet svulmer som voven
med sprudlende, livsfriskt væld
— hvor er det lifligt i skoven
en dæmrende sommerkvæld!

TIL EN SYG KVINDE.

Som en valplads ligger hele jorden,
allevegne kamp på liv og død,
ikke blot i slagets dumpe torden,
ikke blot på marken blodig rød,
ikke blot, hvor hæltenavnet flammer
verden rundt i sejrens purpurskær:
— som en valplads er det lille kammer,
hvor du, usét, stred med smærtens hær.

Usét af den store flok, som vejer
livets dåd kun i sin kolde hånd,
sét af Ham, som vinder hjærtets sejer
under kampen mellem støv og ånd.
Vi blev vidner, vi, som må os bøje
smærtefyldte med et tungt »hvorfor«
og må stanse tidt med dugget øje
ved den svære bøn i »Fader vor«.

»Ské din vilje«, bønnen kort at nævne,
sén at næmme, aldrig uden vé,
suk for hver en smærtebunden ævne,
mens på issen falder tidens sné.
Dog er livets stordåd »ské din vilje«,
som Getsemane kun fuldt gav røst,
men det stammer dog hver knækket lilje,
som Vorherre sender engle-trøst.

Derfor må jeg knæle ved dit leje,
at velsignes af din svage hånd:
hjærtets bedste skat du fik i eje
under kampen mellem støv og ånd;
og mens livets morgenfriske vinde
mig omsuser på min fræmtidsgang
signer jeg dit dunkle kammers minde,
hvor et »ské din vilje« til mig klang.

JULEHILSEN.

Dagene kortned og sangfuglen tav,
flygted på ilende vinger fra Norden,
blomsterne alle længst blunde i grav,
skysløret vendte sig solen fra jorden.
Nøgen står skoven og marken derude
svøbtes som lig i det snékolde lagen,
ligsangen toner, når stormene tude,
nu må vi nøjes med spurven og kragen,
nøjes med blomsten på isdækte rude.

Men der er attrå i menneskets bryst
efter at bygge i solrige egne,
efter at lytte til sangfugles røst,
efter en sommer, som aldrig skal blegne.

Ak, men den attrå sig løfter bag fængsel;
ak, selv når solmættet luft vi indånde
sukker alskabningen dog i forlængsel,
klager ved efterårs jævndøgn sin vånde,
spejler i vinterens øde sin trængsel.

Og der er strænge i menneskets barm,
hvorpå naturen kan underligt spille;
ti er den sommer så rig og så varm
billed af livet, som helst vi det vilde;
ti er den vinter med knugende kulde
billed på livet med dybeste kummer:
der er en blomst, som er visnet i mulde,
der er en sangfugl, hvis tone forstummer:
kærlighedskraften, den hele, den fulde.

O om hun sad på sin strålende stol,
kærlighed, dronning så prud uden lige,
strakte sit guldspir fra pol og til pol,
værned, med sandhed til skjoldvagt, sit rige:
da kunde jævnes de ildsvangre skanser,
da randt på valen ej rødmende strømme,
da stod på spring ej i plade og panser
rovgriske horder med blodige drømme,
da sad ej retten på odden af lanser.

Da randt ej tåren på fattigmands kind,
ikke misundelsen knyttede hænder,
da blev der vidt i det snævreste sind,
små eller store — vi alle blev venner.
»Få fik for meget, for lidt fik end færre«,
alting udjævnede kærligheds vælde;
ak, men det er vel kun drømme desværre?
hvo smælter hjærternes iskolde fjælde?
én, kun én eneste — Jesus, vor Herre!

Sé, under vinterens hjærte skød fræm
»rosen, den yndigste«, hilset og priset
højlydt af toner fra englehjæm.
sangfuglekvidder fra paradiset.
Sé fra det høje alkærligheds kilde
smæltede isen i jorderigs egne,
kærlighedslivet, som helst vi det vilde,
skabte en sommer, som aldrig kan blegne,
dufter og synger for Jesus, den lille.

Solhværv er kommen på himmelens hvælv,
dagene længes, mod våren det lider;
dages *Hans* solhværv ej dybt i os selv
lidet os gavner de hellige tider.

Kimer end klokker, om salmen end klinger,
mødes med smil vi i festlige klæder:
vokser ej Jesus, vort mørkes betvinger,
varmer i hjærternes muld så det sæder,
— da kun til ligfærd det toner og ringer.

Jul! vær velkommen med herligste gæst,
tænd nu din sol over hytten og borgen!
vær for de glade en himmelglad fest,
smil til de bange, som sidder med sorgen.
O, om vi måtte med mildeste øje
hilse hverandre de hellige dage,
kærligt mod store og små os henbøje,
glæmme af glæde hvert nag og hver klage,
da har vi sommer fra Ham i det høje.

EN SAMFUNDSREVSER.

Hvergang jeg hører hans skærende skrig,
som skræmmer os op, så tænker jeg mig
en af de smidige spanskrørskæppe,
hvormed man udbanker et støvtungt tæppe.
Igennem luften den hviner og piber
og hvor den rammer, den tegner striber.
Støvet ryger for hvert et slag —
at kæppen gør gavn er en afgjort sag.
Det er ikke tæppet, som skade lider,
nej, det er den selv, hvortil det svider.
Den kænder ikke barmhjærtighed,
dens gærning er ene at være vred.
Den krummes, den taber de spænstige ævner
og brister en dag som sin egen hævner.
Ej sandt? *han* ligner en spanskrørsvånd,
som svinges — af en usynlig hånd.
Han græder ej over den gamle stad
— langt heller han vist om lynild bad.
Vi takker — skønt slet ikke ham — for tugten;
men lad ham vogte sig *selv* for frugten!

DA VOLDEN SLØJFEDES.

De jævned med jorden den gamle vold,
som hegned om Aksels by,
de hugged i splinter det stærke skjold,
som skærmed dens barm en vinternat kold
og fangede jærn og bly.

De fjender flommed som vildene flod,
der skyller vor lave kyst;
da rejste sig volden med roligt mod
og bag den de hærklædte tapre stod
med mandige hjærter i bryst.

Og drotten rider et kongeligt ridt
mellem sværd, mellem kuglernes hvin;
de ædle flokkes om gangernes skridt,
de glæmme hvert savn, under kampen lidt,
de tænke kun, Danmark, på din!

Et bolværk den stod i dybeste vé,
de frådende bølger den brød;
da rødmed i purpur den hvide sné,
i ligdragt sig voldsmanden træsk lod sé,
han varsled sig selv til død.

Hør, klokkerne kime med frydelig klang
ud over det ganske land;
fra kirkerne lyder takkende sang
til Herren, som skærmede rigets vang,
af nøden frælste dog *han!* —

De tider runde, de sekler gå
og alting skifter med dem.
Lad synke, lad segne, hvad ej kan stå,
men aldrig tør fædrenes stordåd gå
de ægte sønner i glæm!

O brødre, mindes I Thyras vold
og såret, som bløder end?
hug ikke i splinter samdragtens skjold,
som skærmer vort bryst den vinternat kold,
»slut kreds og står fast« igen!

O lad os dog rejse en vold i hast
for Danevirke til bod,
som fædrene ej holde ro eller rast,
til lænken brister, som før den brast
for kærligt og trofast mod!

Da hjælper os *han*, som hjalp os før
og Danmarks rige ret aldrig dør!

BRÆTSPIL.

Hist i sit stille kammer
sad han ved midnatstid;
ved nattelampens flammer
stred han fuldhård en strid.

Han grubled på frælsens gåde
om sejer trods fjendens list;
han mægted den ej at råde,
han så' kun sin egen brist.

Og trættet af tvivlens kummer
han sænked sit hoved ned;
forbi hans øje i slummer
drømmens billeder gled.

Ved brætspil med livets fjende
om sjælen han leged skak;
at aldrig han kunde vinde,
det kendtes hver gang han trak.

Nu var kun tilbage det sidste,
ene frelsende træk;
men levende råd han ej vidste,
hans hjærte stivned af skræk.

Da skimted han brat ved sin side
i lysglans en mand at stå;
og grant han kunde det vide,
det var vor Herre han så.

Og Herren sin strålende finger
lagde på tavlet hen;
det toned, som harpeslag klinger:
»drag kun på mit ord igen!«

Vel hvisked med helveds vrede
den gamle fjende nu,
som priste sin sejer al'rede:
»lad *selv* ham trække, du!«

Men spillerens hjælp var fundet,
han gjorde som ordet lød;
ja spillet havde han vundet
og frelst var hans sjæl fra død.

SONNETTER.

1. DØD OG OPSTANDELSE.

Som den, der sørger over ham, den døde,
den hjærtensven, som tidlig slap sin stav
og svandt bag evighedens store hav,
mens mindet kærligt båren blomsterstrø'de

og savnet græder ved den friske grav:
så sørger også jeg for dig, mit bløde,
mit lyse, unge sind, du dyre bøde
for evighedens uopfyldte krav.

Men dog som den, der grant i troen véd,
at engang skal med jubelrøst den kære
jeg atter-sé i himmelsk herlighed.

Ti vil min sjæl ej længer sorgen bære:
mit lyse, unge mod kun døden led
for stort som aldrig at stå op med ære.

2. STILLE LIV.

Derinde bag det stille klosters mure,
hvor uden veksling dagens timer glide,
hvor salmen klinger sént ved midnatstide
og bønner stige fra de dunkle bure;

fandt brudte hjærter bod for vé og kvide,
som for hvert fjed på verdens veje lure,
mens årene den glatte pande fure
og mens de brune lokker blive hvide.

Så søger jeg et fristed, hvor jeg rolig
den bølgegang, som tog min sjæl, kan glæmme,
en eneboer, med min Gud fortrolig.

Men når i Herrens nåde jeg har hjæmme
er hans barmhjærtighed den trygge bolig,
hvori jeg, midt i verden, mig kan gæmme.

3. NATTEVANDRING.

Hver larm dør hen og skyggerne sig sanke
trindt om den store by, der hviler stille;
så griber jeg min stav i natten silde
for gennem tavse gader tyst at vanke

til søen ud, hvor månens stråler spille,
hvor klart sig spejle tusen stjærner blanke
— som du dig spejler dybest i min tanke,
min lyse drøm, min glædes friske kilde.

Tak være dig, min tankes klare stjærne,
som stråled på min sti i smærtens nat,
da håbet flygted såret i det fjærne

og sukked: »Gud, hvi har du mig forladt?«
StråI altid så, jeg følger dig så gærne,
du har i eje al min længsels skat.

4. »SKÉ DIN VILJE«.

Dog, han, som hist blant engles lovsang troner,
som styrer alt, som haver alt at råde,
hvis stærke højre holder livets tråde,
hvis øje sér hver sjæl blant millioner:

alene han skal løse livets gåde,
alene han hver lønligt nag forsoner,
i samklang bringer han de brudte toner,
han føre og min sjæl til evig både!

Hans vilje ské! hvad lykke jeg end frister,
om ved din hånd jeg gennem livet smiler,
om fjærnt fra dig engang mit øje brister:

ét tror jeg vist: engang med trøst jeg hviler
trygt i Hans favn, hvor ånden aldrig mister
den fred, hvorefter støvets længsel iler.

5. I SKOVEN VED STRANDEN.

I skovens bryn langs stranden gik jeg ene
ved kvæld og lytted tavs til bølgens gåde,
som den urolig selv ej mægter råde,
men skvulper spørgende mod stumme stene.

Og skovens susen til mit øre nå'de,
mens vinden lufted gennem løv og grene
— ej skoven véd, hvad disse sukke mene,
en efterklang af al naturens nåde.

Dybt i min sjæl de samme røster lyde,
ti sjælen er et hav, hvor bølger bruse:
der er kun én, som storm og hav kan byde.

Og sjælen er en skov, hvor vinde suse:
der er kun én, som kan dens sukke tyde,
der er kun fred, hvor Jesus er tilhuse.

6. VINTERGLANS.

Isblomsten springer på den frosne rude,
i vintersolen blinke koldt dens nåle
som lansens odd, der tykkes fagert stråle,
endog med døden den på jagt er ude.

Tør iskrystallet sig med rosen måle,
de hvasse spyd med vårens skud de prude?
kan ravneskrig, som død og grav bebude,
en kappestrid med lærkens jubel tåle?

Isblomsten springer fra den frosne tanke
og manges øjne blænder vinterglansen,
dem drager ej det varme, kun det blanke,

og egen barm de blotte blindt for lansen;
— hvo mægter druer vel blant tjørn at sanke?
hvo fletter vel af tidslen sejerskransen?

7. FORBILLEDET.

Se hvor de mylre sammen, gamle, unge
om kongens malm, som end af dækket sløres.
Nu falder det, fanfarens hvirvel høres
og hatte svinges, tusen hurra runge.

Og mængden føler, det er godt at røres,
engang imellem ret at bruge lunge.
Så spredes den — ak livets krav er tunge,
ad støttens vej tilfældig man kun føres.

Står ej »forbilledet« os klart for øjne
og løfter os et stykke over vrimlen,
så over muld sig tankerne kan højne:

da rådner sjælen under hverdagsskimlen,
da er det store os kun smukke løgne,
da sér vi lygtemænd i glimt fra himlen.

Og bryd den dårlige visdoms magt,
o gør den stum
for barnetroen, i stalden lagt,
hvor dine engle slå kreds og vagt
om krybbens rum!

Så skal mig fryde det trøstens ord
om Jesus Krist,
der som barnlille kom her til jord
og frelser hver bange sjæl, som tror,
til Himlen vist!

ET FARVEL.

De klareste øjne kan briste,
de varmeste hjærter dø,
så brat kan sukket, det sidste,
opstige fra verdens ø.

Da skilles med savn de kære,
én dvæler og én fór hen
— hvo mægter budskab at bære
så fjærnt mellem ven og ven?

Når bladene hvirvles i støvet
har skovens sangfugl ej læ,
og visned mindet som løvet
var livet et bladløst træ.

Det mægter vide at fare
hen over det store hav,
det mægter sælsomt at svare
så dybt fra den stille grav.

Og spejles de rindende dage
i mindets dæmrende skær;
kom støvet aldrig tilbage
er hjærterne altid nær.

SOMMERDAGS-STÆMNING.

Hvor er det lifligt i skoven
en strålende sommerdag;
himlen smiler fra oven
blå gennem bøgenes tag;
skyggende grene sig brede
til skærm imod solens glød
for os, som sidde dernede
i grønsværets køle skød.

Hvor er det lifligt at hvile
sig mellem de blomster små,
der dufte og nikke og smile,
som kunde de os forstå;
droslens fløjtende toner
klinge så lyst og læt;
svalt gennem bøgenes kroner
går luftningens åndedræt.

Men når så dæmringen daler
over den drømmende kvæld
og solen i vester maler
sit purpur til mildt farvel:
det er, som hvisked en længsel,
der véd ej sit eget navn,
om løsning fra hvert et fængsel,
om hvile for hvert et savn.

Og sjælen slår med sin vinge
som fuglen, fangen i bur,
den vilde så gærne svinge
sig op over fængslets mur;
den vilde så gærne hæve
befriet sin bundne røst
— men dirrende strænge bæve
uroligt i støvets bryst.

Ti alle de tunge minder
om alle de håb, som brast:
det er de lænker, der binder
min sjæl i sit støv så fast,
så hvergang den ret vil synge
og folder sin vinge ud,
da føler den byrden tynge
og kan kun sukke til Gud.

Men Han, som grønnede løvet
og klædte de blomster små,
Han véd, hvi sjælen bedrøvet
sér mod den Himmel blå.
Han kænder de sår, som smerte,
Han hører de skjulte suk,
Han læsker det bange hjærte
med sin barmhjærtigheds dugg.

Da spirer det fræm herinde,
da lyser Guds sol pâny,
da løftes hvert sorgfuldt minde
i troens favnende ly;
livsaligt sig friskt forynger
det syge, det sunkne håb,
sin jublende sang det synger,
genfødt i smærtens dåb.

Og sjælen forstår den stæmme,
som fylder naturens bryst:
den længsel, den har i gæmme,
får tonende liv og røst.
Hjærtet svulmer som voven
med sprudlende, livsfriskt væld
— hvor er det lifligt i skoven
en dæmrende sommerkvæld!

TIL EN SYG KVINDE.

Som en valplads ligger hele jorden,
allevegne kamp på liv og død,
ikke blot i slagets dumpe torden,
ikke blot på marken blodig rød,
ikke blot, hvor hæltenavnet flammer
verden rundt i sejrens purpurskær:
— som en valplads er det lille kammer,
hvor du, usét, stred med smærtens hær.

Usét af den store flok, som vejer
livets dåd kun i sin kolde hånd,
sét af Ham, som vinder hjærtets sejer
under kampen mellem støv og ånd.
Vi blev vidner, vi, som må os bøje
smærtefyldte med et tungt »hvorfor«
og må stanse tidt med dugget øje
ved den svære bøn i »Fader vor«.

»Ské din vilje«, bønnen kort at nævne,
sén at næmme, aldrig uden vé,
suk for hver en smærtebunden ævne,
mens på issen falder tidens sné.
Dog er livets stordåd »ské din vilje«,
som Getsemane kun fuldt gav røst,
men det stammer dog hver knækket lilje,
som Vorherre sender engle-trøst.

Derfor må jeg knæle ved dit leje,
at velsignes af din svage hånd:
hjærtets bedste skat du fik i eje
under kampen mellem støv og ånd;
og mens livets morgenfriske vinde
mig omsuser på min fræmtidsgang
signer jeg dit dunkle kammers minde,
hvor et »ské din vilje« til mig klang.

JULEHILSEN.

Dagene kortned og sangfuglen tav,
flygted på ilende vinger fra Norden,
blomsterne alle længst blunde i grav,
skysløret vendte sig solen fra jorden.
Nøgen står skoven og marken derude
svøbtes som lig i det snékolde lagen,
ligsangen toner, når stormene tude,
nu må vi nøjes med spurven og kragen,
nøjes med blomsten på isdækte rude.

Men der er attrå i menneskets bryst
efter at bygge i solrige egne,
efter at lytte til sangfugles røst,
efter en sommer, som aldrig skal blegne.

Ak, men den attrå sig løfter bag fængsel;
ak, selv når solmættet luft vi indånde
sukker alskabningen dog i forlængsel,
klager ved efterårs jævndøgn sin vånde,
spejler i vinterens øde sin trængsel.

Og der er strænge i menneskets barm,
hvorpå naturen kan underligt spille;
ti er den sommer så rig og så varm
billed af livet, som helst vi det vilde;
ti er den vinter med knugende kulde
billed på livet med dybeste kummer:
der er en blomst, som er visnet i mulde,
der er en sangfugl, hvis tone forstummer:
kærlighedskraften, den hele, den fulde.

O om hun sad på sin strålende stol,
kærlighed, dronning så prud uden lige,
strakte sit guldspir fra pol og til pol,
værned, med sandhed til skjoldvagt, sit rige:
da kunde jævnes de ildsvangre skanser,
da randt på valen ej rødmende strømme,
da stod på spring ej i plade og panser
rovgriske horder med blodige drømme,
da sad ej retten på odden af lanser.

Da randt ej tåren på fattigmands kind,
ikke misundelsen knyttede hænder,
da blev der vidt i det snævreste sind,
små eller store — vi alle blev venner.
»Få fik for meget, for lidt fik end færre«,
alting udjævnede kærligheds vælde;
ak, men det er vel kun drømme desværre?
hvo smælter hjærternes iskolde fjælde?
én, kun én eneste — Jesus, vor Herre!

Sé, under vinterens hjærte skød fræm
»rosen, den yndigste«, hilset og priset
højlydt af toner fra englehjæm.
sangfuglekvidder fra paradiset.
Sé fra det høje alkærligheds kilde
smæltede isen i jorderigs egne,
kærlighedslivet, som helst vi det vilde,
skabte en sommer, som aldrig kan blegne,
dufter og synger for Jesus, den lille.

Solhværv er kommen på himmelens hvælv,
dagene længes, mod våren det lider;
dages *Hans* solhværv ej dybt i os selv
lidet os gavner de hellige tider.

Kimer end klokker, om salmen end klinger,
mødes med smil vi i festlige klæder:
vokser ej Jesus, vort mørkes betvinger,
varmer i hjærternes muld så det sæder,
— da kun til ligfærd det toner og ringer.

Jul! vær velkommen med herligste gæst,
tænd nu din sol over hytten og borgen!
vær for de glade en himmelglad fest,
smil til de bange, som sidder med sorgen.
O, om vi måtte med mildeste øje
hilse hverandre de hellige dage,
kærligt mod store og små os henbøje,
glæmme af glæde hvert nag og hver klage,
da har vi sommer fra Ham i det høje.

EN SAMFUNDSREVSER.

Hvergang jeg hører hans skærende skrig,
som skræmmer os op, så tænker jeg mig
en af de smidige spanskrørskæppe,
hvormed man udbanker et støvtungt tæppe.
Igennem luften den hviner og piber
og hvor den rammer, den tegner striber.
Støvet ryger for hvert et slag —
at kæppen gør gavn er en afgjort sag.
Det er ikke tæppet, som skade lider,
nej, det er den selv, hvortil det svider.
Den kænder ikke barmhjærtighed,
dens gærning er ene at være vred.
Den krummes, den taber de spænstige ævner
og brister en dag som sin egen hævner.
Ej sandt? *han* ligner en spanskrørsvånd,
som svinges — af en usynlig hånd.
Han græder ej over den gamle stad
— langt heller han vist om lynild bad.
Vi takker — skønt slet ikke ham — for tugten;
men lad ham vogte sig *selv* for frugten!

DA VOLDEN SLØJFEDES.

De jævned med jorden den gamle vold,
som hegned om Aksels by,
de hugged i splinter det stærke skjold,
som skærmed dens barm en vinternat kold
og fangede jærn og bly.

De fjender flommed som vildene flod,
der skyller vor lave kyst;
da rejste sig volden med roligt mod
og bag den de hærklædte tapre stod
med mandige hjærter i bryst.

Og drotten rider et kongeligt ridt
mellem sværd, mellem kuglernes hvin;
de ædle flokkes om gangernes skridt,
de glæmme hvert savn, under kampen lidt,
de tænke kun, Danmark, på din!

Et bolværk den stod i dybeste vé,
de frådende bølger den brød;
da rødmed i purpur den hvide sné,
i ligdragt sig voldsmanden træsk lod sé,
han varsled sig selv til død.

Hør, klokkerne kime med frydelig klang
ud over det ganske land;
fra kirkerne lyder takkende sang
til Herren, som skærmede rigets vang,
af nøden frælste dog *han!* —

De tider runde, de sekler gå
og alting skifter med dem.
Lad synke, lad segne, hvad ej kan stå,
men aldrig tør fædrenes stordåd gå
de ægte sønner i glæm!

O brødre, mindes I Thyras vold
og såret, som bløder end?
hug ikke i splinter samdragtens skjold,
som skærmer vort bryst den vinternat kold,
»slut kreds og står fast« igen!

O lad os dog rejse en vold i hast
for Danevirke til bod,
som fædrene ej holde ro eller rast,
til lænken brister, som før den brast
for kærligt og trofast mod!

Da hjælper os *han*, som hjalp os før
og Danmarks rige ret aldrig dør!

BRÆTSPIL.

Hist i sit stille kammer
sad han ved midnatstid;
ved nattelampens flammer
stred han fuldhård en strid.

Han grubled på frælsens gåde
om sejer trods fjendens list;
han mægted den ej at råde,
han så' kun sin egen brist.

Og trættet af tvivlens kummer
han sænked sit hoved ned;
forbi hans øje i slummer
drømmens billeder gled.

Ved brætspil med livets fjende
om sjælen han leged skak;
at aldrig han kunde vinde,
det kendtes hver gang han trak.

Nu var kun tilbage det sidste,
ene frelsende træk;
men levende råd han ej vidste,
hans hjærte stivned af skræk.

Da skimted han brat ved sin side
i lysglans en mand at stå;
og grant han kunde det vide,
det var vor Herre han så.

Og Herren sin strålende finger
lagde på tavlet hen;
det toned, som harpeslag klinger:
»drag kun på mit ord igen!«

Vel hvisked med helveds vrede
den gamle fjende nu,
som priste sin sejer al'rede:
»lad *selv* ham trække, du!«

Men spillerens hjælp var fundet,
han gjorde som ordet lød;
ja spillet havde han vundet
og frelst var hans sjæl fra død.

SONNETTER.

I. DØD OG OPSTANDELSE.

Som den, der sørger over ham, den døde,
den hjærtensven, som tidlig slap sin stav
og svandt bag evighedens store hav,
mens mindet kærligt båren blomsterstrø'de

og savnet græder ved den friske grav:
så sørger også jeg for dig, mit bløde,
mit lyse, unge sind, du dyre bøde
for evighedens uopfyldte krav.

Men dog som den, der grant i troen véd,
at engang skal med jubelrøst den kære
jeg atter-sé i himmelsk herlighed.

Ti vil min sjæl ej længer sorgen bære:
mit lyse, unge mod kun døden led
for stort som aldrig at stå op med ære.

2. STILLE LIV.

Derinde bag det stille klosters mure,
hvor uden veksling dagens timer glide,
hvor salmen klinger sént ved midnatstide
og bønner stige fra de dunkle bure;

fandt brudte hjærter bod for vé og kvide,
som for hvert fjed på verdens veje lure,
mens årene den glatte pande fure
og mens de brune lokker blive hvide.

Så søger jeg et fristed, hvor jeg rolig
den bølgegang, som tog min sjæl, kan glæmme,
en eneboer, med min Gud fortrolig.

Men når i Herrens nåde jeg har hjæmme
er hans barmhjærtighed den trygge bolig,
hvori jeg, midt i verden, mig kan gæmme.

3. NATTEVANDRING.

Hver larm dør hen og skyggerne sig sanke
trindt om den store by, der hviler stille;
så griber jeg min stav i natten silde
for gennem tavse gader tyst at vanke

til søen ud, hvor månens stråler spille,
hvor klart sig spejle tusen stjærner blanke
— som du dig spejler dybest i min tanke,
min lyse drøm, min glædes friske kilde.

Tak være dig, min tankes klare stjærne,
som stråled på min sti i smærtens nat,
da håbet flygted såret i det fjærne

og sukked: »Gud, hvi har du mig forladt?«
StråI altid så, jeg følger dig så gærne,
du har i eje al min længsels skat.

4. »SKÉ DIN VILJE«.

Dog, han, som hist blant engles lovsang troner,
som styrer alt, som haver alt at råde,
hvis stærke højre holder livets tråde,
hvis øje sér hver sjæl blant millioner:

alene han skal løse livets gåde,
alene han hver lønligt nag forsoner,
i samklang bringer han de brudte toner,
han føre og min sjæl til evig både!

Hans vilje ské! hvad lykke jeg end frister,
om ved din hånd jeg gennem livet smiler,
om fjærnt fra dig engang mit øje brister:

ét tror jeg vist: engang med trøst jeg hviler
trygt i Hans favn, hvor ånden aldrig mister
den fred, hvorefter støvets længsel iler.

5. I SKOVEN VED STRANDEN.

I skovens bryn langs stranden gik jeg ene
ved kvæld og lytted tavs til bølgens gåde,
som den urolig selv ej mægter råde,
men skvulper spørgende mod stumme stene.

Og skovens susen til mit øre nå'de,
mens vinden lufted gennem løv og grene
— ej skoven véd, hvad disse sukke mene,
en efterklang af al naturens nåde.

Dybt i min sjæl de samme røster lyde,
ti sjælen er et hav, hvor bølger bruse:
der er kun én, som storm og hav kan byde.

Og sjælen er en skov, hvor vinde suse:
der er kun én, som kan dens sukke tyde,
der er kun fred, hvor Jesus er tilhuse.

6. VINTERGLANS.

Isblomsten springer på den frosne rude,
i vintersolen blinke koldt dens nåle
som lansens odd, der tykkes fagert stråle,
endog med døden den på jagt er ude.

Tør iskrystallet sig med rosen måle,
de hvasse spyd med vårens skud de prude?
kan ravneskrig, som død og grav bebude,
en kappestrid med lærkens jubel tåle?

Isblomsten springer fra den frosne tanke
og manges øjne blænder vinterglansen,
dem drager ej det varme, kun det blanke,

og egen barm de blotte blindt for lansen;
— hvo mægter druer vel blant tjørn at sanke?
hvo fletter vel af tidslen sejerskransen?

7. FORBILLEDET.

Se hvor de mylre sammen, gamle, unge
om kongens malm, som end af dækket sløres.
Nu falder det, fanfarens hvirvel høres
og hatte svinges, tusen hurra runge.

Og mængden føler, det er godt at røres,
engang imellem ret at bruge lunge.
Så spredes den — ak livets krav er tunge,
ad støttens vej tilfældig man kun føres.

Står ej »forbilledet« os klart for øjne
og løfter os et stykke over vrimlen,
så over muld sig tankerne kan højne:

da rådner sjælen under hverdagsskimlen,
da er det store os kun smukke løgne,
da sér vi lygtemænd i glimt fra himlen.

†

JOHAN SPEYER.

Nu tabte vor moder en fuldtro søn,
en ridder bold,
nu lægge de på hans grav i løn
hans blanke skjold.
Nu hulker hvert hjærte, nu græder hvert øje,
de sørgende faner mod jorden sig bøje;
det lyder bedrøvet: »du udrandt af støvet,
til støv skal du vorde, af støv pány
opstå i gry!«

Hans blik var så kækt, men med mildheds glød
for stort og småt;
hans stemme så malmfuld og dog så blød
og lived så godt.
Fulddjærv faldt hans hånd på hans fædrelands fjende,
hans vennehånd varmed i hjærtet herinde;
den alvor ham fulgte, bag gammen sig dulgte;
det livsfriske smil og den klare røst
gav liv og lyst.

Omkring sig han samled med ild i sind,
med dådstærk ånd,
den danske ungdom med blus på kind
og våben i hånd;
han lagde dem sangen, den danske, på læben,
som strømmer fra hjærtet og adler hver stræben;
i dåden, i ordet, han selv viste sporet:
sit eget at glæmme for Danmarks nød
i liv og død.

Han tjænte en Herre, så rig og rund
på kærlighed;
for ham han bøjed i dødens stund
sit hoved i fred;
og færdes end savnet i sorg ved hans båre,
den Herre i livshåbet mildned vor tåre.
Velsignet hans minde mens dagene rinde!
ja mindet skal tage så fast i favn
vor Speyers navn!

†

BETTY SEIDELIN.

Nu blev der sort
i den lyse stue;
det var kun kort
vi fik at skue
den liden due,
som nu fløj bort.
Hun løfted de hvideste
vinger til flugt
— og nu er det blideste
øjenpar lukt.

Der voksed stilhed
i Bettys spor,
der ånded mildhed
i Bettys ord.

Hun var et kildevæld
med dybe strømme,
hun var en sommerkvæld
med milde drømme,
hun var en dæmpet sjæl
med længsler ømme.

I barmen hun bar
stille og bly,
ydmygt og sky
en perle klar,
som lyste derhjæmme,
hvor stille hun gik
men vilde sig gæmme
for fremmedes blik.

I bededagsnatten
da fugle lå i blund
under tag og i skov
og småblomsterne sov
på mark og i lund:
da hævedes skatten.
Da brød Guds engel
på Gud Herrens vilje

den bøjede stængel
for vor sygnende lilje.

Hun var et vænterigt
blomster i brudd,
hun var et rænterigt
lån fra vor Gud.

Lille Betty! sov sødt
til den store morgen,
når slukket er sorgen
med »velmødt, velmødt«
i evighedsborgen.

Lille Betty, sov sødt!

†

H. A. KRÜGER.

Også *han* på marken sank,
den, som drak vort hjærteblod,
den, hvorfra en tåreflod,
fuld og blank,
sprudled over vore slætter.

Blev den spildt, den purpurstrøm,
er kun evig Danmarks gråd?
var hans liv kun bygt på drøm
og hans dåd
fangens vanvidstrods i lænken?

Sluktes Istedsolens glans
ej i sundets våde grav,
står ej sejrens stjærnekrans
bleg bag hav,
det, som stormslog Danmarks vænge?

Er ej glæmsels kolde væld
lædskedrikken, al vor trøst?
hvi betale takkens gæld
ham, hvis røst
aldrig tav om Danmarks vunde?

Selv med lænkebunden hånd
råbte han mod magtens ret,
pegte nordpå, varm i ånd,
aldrig træt,
ak, blev vi ej tidlig trætte?

Det var under Volmerslaget
— så er sagt i skjaldesynet *) —
lanser klang og sværde lyned,
dansken vèg i våbenbraget.
På en høj blant fjendetroppen
stod en lille danskerskare,
falden i et bagholds snare,
så' den trængsel hist fra toppen;
øverst ridderen den høje,

*) Ingemanns skildring i »Valdemar Sejer« af Volmerslaget (1219), hvortil sagnet om Dannebrog er knyttet.

som, da danskens mod var segnet,
stirred efter sejerstegnet,
skued det med ild i øje,
greb det midt i fjendelejren,
svang det højt og brød sig bane
med den himmelfaldne fane
hen til brødrene med sejren.

Som hin ridder blev han fangen
med den lille danskerskare,
falden i den tyske snare,
stod i årene de lange
hælteligt i Volmerslaget,
som ej sytten vintre endte;
hjærtet gløded, øjet brændte,
stirred fast på kongeflaget
— stod der højt for fjender, venner,
bar det med de stærke hænder
tro et *stykke* fræm mod sejren,
slap ej, førend kinden blegned,
kasted fjenden stolt sin hanske:
»som vi er, vi bliver danske«,
sank så under sejerstegnet.

Ja, han er sunken, men banneret ej,
det flyver sin egen strålende vej

trods alle kanoner og bajonetter,
hvorpå de stole, de løgnstore jætter,
det fører den lille daneflok fræm
til kampfæller, brødre, som vænte dem.
Det var dog ej ham, hvorpå vi har bygged,
men Danmarks engel, som over ham skygged,
han lånte kun hjærte og mund og hånd
til den, der er større, til folkets ånd.
Den finder altid sin kårede svend,
som griber det flyvende banner igen.

Og faldt han end midt under våbenbraget
og så' ikke enden på Volmerslaget,
dog lykkelig han, hvem det blev givet,
det største i verden: at indvie livet
som fanedrager for sandhed og ræt,
og aldrig at svigte, modløs og træt,
men plante så fast det rødhvide banner
som nu i vor smærtes land det stander,
at trykke så dybt et manddomsspor,
som peger usvigelig fræm mod nord.

Ej er spildt den purpurstrøm,
Gud skal ende Danmarks gråd,
ej hans liv var bygt på drøm
men hans dåd
sejrens dagning midt i trængslen.

BRYLLUPSSANGE.

I.

»Dejlig er jorden«,
dejligst hvor Guds himmel
hvælver sin fred over sollyst hjæm,
sænker sig mildt i
menneskehjærter,
som stunde over muldet fræm.

Roserne vokse
yndigst dybt i dale,
dugges så lifligt ved gry og kvæld,
glæden er størst i
ydmyge hjærter,
som bades i Guds nådes væld.

Dagene rinde,
bringe smil og tårer,
bære i skød både fryd og savn;
Gudsfreden følger
manden og kvinden,
som bygged hjæm i Jesu navn.

Kræfterne vokse
fræm med dagens gærning,
ej af selv, men af kraftens Gud.
Favrest og rigest
under hans vinger
sig folder hjæmmets rose ud.

»Dejlig er jorden,
dejligst er Guds himmel«,
hjæmmet det store for alle små.
Ned til de lave
hytter i støvet
kan glimt fra himlens højsal nå.

2.

('Brudens sang til fa'r og mo'r).

Så dyb var ej bølgen som under hjæmmets kyst,
hvor havets sangbund svulmed i nød som i lyst;
— men aldrig, aldrig glæmmer barnet, hvad voverne
har rullet.

Ej sødere kviddred om lande nogen fugl
end her i fryd og vémod bag lunden i skjul;
— men aldrig, aldrig glæmmer jomfruen, hvad
fuglene har sjunget.

Og rødere roser på jord ej sprunge ud
end her i regn og solskin vel tusene skudd;
— men aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvad
roserne har duftet.

Småalferne hviske med luftens åndedræt
om alt, hvad hun har levet — har smilet og grædt;
— og aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvad mindets
alfer hviske.

Fuldrigere eje jeg véd dog her hun vandt,
hvor fa'r og mo'r et guldbånd af kærlighed spandt,
— og aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvor fa'r
og mo'r har elsket.

Så dyb er ej bølgen som i en faders bryst,
så blød ej fuglens stæmme som moderens røst
— og aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvor fa'r
og mo'r har elsket.

Så lifligt ej dufte de røde rosers flor
som milde ord og øjne fra fa'r og fra mo'r
— og aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvor fa'r
og mo'r har elsket.

De lukked den liden smådatter tæt i favn,
dér lærte hun Vorherres velsignede navn;
— og aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvor fa'r
og mo'r har elsket.

Og aldrig faldt skyggen så mørk mens tider randt,
Vorherres sol jo brød den med guldrand iblant;
— og aldrig, aldrig glæmmer bruden, hvor fa'r
og mo'r har elsket.

Alverden ej rummer så rænterig en gæld
som brudens våde blik med de tusen farvel;
— ti aldrig, aldrig glæmmer bruden sit barndoms-
hjæm det rige.

Og kærlighed, véd vi, begyndte hjæmmefra
og pulsed gennem brudens det rødmende ja;
— ti aldrig, aldrig glæmmer bruden sit barndoms-
hjæm det rige.

Guds fred over hav, over lund og rosensflor
men tusenfold Guds fred over fa'r, over mo'r;
— ti aldrig, aldrig kan vi glæmme, hvor fa'r og
mo'r har elsket.

3.

(Ved en norsk mands bryllup med en dansk pige).

Kattegattets bølger synge
stærke draper under ø
og som vikingsnækker gynge
minderne i højen sø,
spejlende de stolte bryster
under alle Nordens kyster.

Palnatokes svende ride
havets hest på kæmpetog,
Bue stander Vagn ved side,
stævnen står mod Hjørung våg.
Solen mørkned, bølgen rødes:
Jomsborgs skjold af Håkon brødes!

Lydt må Saga Svolder nævne:
Olaf står på »Ormen« fast;
hør det brag i vilden stævne:
Ejners buestræng, som brast!
drotten sank i stride strømme,
lever dog i Norges drømme.

Over Dovre stormen bruser
vældigt ned mod Danevang,
højt på fjældet granen suser,
bærer gry af sværdesang:
Hårderåde over bølge
gæster Svend med vikingfølge.

Tiden ruller — Norges konning
rækker Danmarks arving hånd,
fæster Nordens høje dronning,
knytter kærlighedens bånd.
Brast den ene ring af trende,
sént de skilles dog de tvende.

Håbets træ sig stille grønner,
skyder altid friske skudd
hvergang én af klippens sønner
fæster under ø sin brud,
»Freyas rok«, som Norden vinker,
med en nytændt stråle blinker.

Blodets røst kan aldrig tie,
samler os så favr en dag,
Nordens håb vil trøstig bie
til vi tone fælles flag
og med lyst på blanken vove
mødes Nordens masteskove.

Kattegattets bølger synge
mildeligt ind under ø,
kysse snækken, som skal gynge
brud og brudgom over sø,
varsle dag, som ny skal rinde,
som til ét skal Norden binde!

4.

»Den signede dag med fryd vi sér«,
som tænder sin sol herinde,
den rødmer som guld ved gry og lér,
og varmer mens tider rinde,
den signede dag, da hjærtets ja
fik røst mellem mand og kvinde.

De klokker de kime mildt og blødt
og ønske Vorherres lykke,
og orglet bruser de to velmødt
alt under Guds kirkes skygge,
den signede dag, da hjæmmets grund
de monne i koret bygge.

I kærlighedssolens strålekrans
de blånende hvælv sig højne,
dog lægger sig vémods regnbueglans
i alle de kæres øjne.
Den signede dag, da blik og smil
med bævende bud er fløjne.

Det hvisker om liden brud så tyst,
når hun skal af hjæmmet drage,
det klinger som mur og væg fik røst
og minder om svundne dage,
den signede dag, da fa'r og mo'r
velsignede blev tilbage!

De gav liden brud i bejlers hånd
og langsomt de døren lukke,
men slippe dog ej det gyngebånd,
de flætted ved hendes vugge,
den signede dag, da rosenflor
de på hendes sti kan plukke.

Dog underfuldt skifte fryd og savn
som solskin og skyer stride,
og evigt er kun Vorherres navn,
Han fører det alt til blide, —
den signede dag, da mand og viv
ham takke ved aftentide.

5.

Vi drømte til forleden
i Nordens trygge gæm,
vi havde brev på freden
i »fæstningen, vort hjæm«.
Her stod så god en vætte
på vagt fra arilds tid,
så hver en trold og jætte
fik skam trods vold og vidd. —

Vi hørte nok, de støjed
helt vildt ved Seinens bredd,
os mørkned det ej øjet:
os kom den blæst ej ved.
Det bånd, som fast blev slynget
i Nord om mand og viv,
det bar, men aldrig tynged
et frit og kærligt liv.

Men drømmen skulde prøves
alt i den vågne dag,
en idræt vilde øves,
der måtte slås et slag.
Derfor blev støj til torden,
der voksed storm af blæst,
nu drager over Norden
en uvejrssky fra vest.

I øjet skar den flamme,
som brød fra skyen fræm,
da så vi med det samme
de mange »dukkehjæm«
med skal foruden kærne,
med tøjblomst uden duft,
med kunstig sol og stjærne
— en »fæstning«, bygt af luft.

Men før vi op ved synet,
blev vi af drømmen skræmt,
vi så' fuldklart ved lynet,
hvad halvvejs tidt blev glæmt:
det, som skal læsset binde
og skabe hjæm af bo,
er dog, at mand og kvinde
på livets adel tro.

Ja, det gør hjæm til fæste,
de adelbårnes lyst:
»at kæmpe med de bedste,
gå kækt mod død i dyst«,
at elske hvert et lille,
men duftfyldt rosenskudd,
som plantes i det stille
af livs og sandheds Gud.

Vi tror om Jer, I kære,
at I vil bygge hjæm
på grundvold, som kan bære
igennem livet fræm.
Vi tror, at hjærtekæden,
som her bandt mand til viv,
indvier arbejdsglæden
og ej et drømmeliv.

Vi tror, at I vil værne
ved arnen åndens guld,
med glans fra sol og stjærne,
med himmelspor i muld.
Vi tror, at I vil værge,
med hjærterne i brand,
mod jætter og mod dværge
vort dyre, delte land.

Vi véd jo, at det største:
Guds rige nådebudd,
hos eder er det første,
allivets kroneskudd.
Vi véd, at I vil bygge
i glæde som i sorg
i Herrens vingers skygge,
»Han er så fast en borg«.

PAA MIN FADERS 50. AARSDAG.

Som gyldne æbler på sølvergrund
»er ordet, talt i den rætte stund«,
i dæmringstimen, i morgentågen,
når dagen vågner, men ej er vågen.
Det maner mægtigt som våbenbraget
og lokker lifligt som harpeslaget;
det vækker ånder til kæmpedåd
og smælter hjærter til barnegråd. –

Så lød det éngang for verden vide,
da sol stod op under midnatstide,
da »ordet«, talt i den rætte stund,
genklang fra hjærternes klingre grund
om det, som øjet ret aldrig rummed
og intet øre af støv fornummed,
hvad aldrig opkom i muldets bryst:
Gud faders værk til hans venners trøst.

Så flammed ordet i tider dunkle
som lys fra »staden på bjærget« funkle,
mens verden kasted sin dybe skygge
det slukned aldrig, til verdens lykke.
Og »saligt folket, som kænder klangen«
i vidnesbyrdet, i takkesangen,
som låner herrefødt gæst sit ly
og fanger igæld i livsvæld ny. —

Din vugge gynged til bølgesang,
da hanen gól over Danmarks vang:
i dæmringstimen, i morgentågen
da dagen vågned, men ej var vågen;
da han, den stolte, som rysted jorden,
i kampens malstrøm indhvirvled norden;
da skjaldesyner fra hedenold
mod Bretlands viking holdt Danmarks skjold.

Da fødtes stunden i smærtesvægten,
ti det, som bøjer, det løfter slægten,
og »ej ved hære og ej ved magt,
men ved min ånd«, så har Herren sagt.
Og skjaldesynet annammed dåben
og over brynjen lå kristenkåben,
hin åndens storpræst med høvdingmarv
stod fræm i koret til folkets tarv.

Det vejr, som fyldte al Danmarks hus,
din stæmme lånte sit orgelbrus;
den gyldne barre, for tung for folket,
i gangbar mønt med dit præg du tolked,
så ordet maned som våbenbraget
og lokked lifligt som harpeslaget,
ja vakte ånder til kæmpedåd
og smælted hjærter til barnegråd.

Først ordets tjæner, så talens mester,
du slog til lyd blant de kirkegæster;
»og når vi så dig så søndagsglad«
din tanke ydmygt bag troen sad.
Selvlevet tolked du livets gåde,
som rummes himmelsk i synd og nåde,
du tyded skriften på korsets flag:
»jeg véd, min dommer har talt min sag«.

Og folkets længsel og dåd og drøm
som bække randt i den dybe strøm.
For frihed drog du din blanke klinge
som midt i skaren, så hist på tinge;
ja frihed, ej i sig selv forblindet,
men den, som klarøjet højner sindet
og løfter kampen fra røgsvøbt brand
til alterild for vor smærtes land.

De vintre svunde, de somre runde
på brune hede, blant grønne lunde;
som løvfuldt træ, der ved vandbæk står,
end bærer frugt du trods syvti år.
Din røst end lyder i rætte time
med ordets guldklang, når klokker kime,
med manddoms malm over bælt og sund
så lydt det svarer fra folkets grund.

Så tak for »stunden« i Danmarks kirke
og tak for »stunden« ved Danevirke,
og tak fra os, som, dit hjærte næst,
tæt slutte kreds om vor faders fest.
— Og lister vémod sig ind i glæden,
fordi der mangler et ledd i kæden:
Gud være priset for fryd, for savn,
Ham ene æren i Jesu navn! —

BIBELSKE DIGTE.

BILEAM.

I.

Hvi gruer Edoms kække børn
som duer for den unge ørn,
og Loth! hvi skælver så din sæd? —
hos Ammon sidder Moab ræd,
du Zippors søn! bleg er din kind,
du bæver, Balak, fyrsters drot
og gyser i dit klippeslot;
hvad harm har mørknet kongens sind,
hvi går så tungt hans åndedræt?
blev Amoriten end ej træt?
til Arnons bæk hans grænse nå'r,
— du mindes Hesbons bange kår,

da i din gamle kongestad
den vilde Sihons sværd holdt høst?
dets mænd han slog og splitted ad,
dets døtre trælled for hans lyst.

Ej er det Amoriten mér,
sin stive hals han selv må bøje;
ved Jahzra sluktes Sihons øje,
— så gik det nabokonger flér.
Som avnerne for alle vinde,
som dugg for sol de alle svinde.
Der er et folk, som drager op
og alle hine sank for dem,
bag Jordan søge de sig hjæm,
nu tælte de bag Pisgas top,
som skuer over ørknen fræm.
End stå de ej på Moabs grund,
det er som sky de frændetvist
— en underfundig svig forvist —,
de væntes dog hver bange stund.

Og derfor blegne Moabs mænd
og spejde angst mod Pisga hen,
og derfor bæver Zippors søn
og derfor skærer Balak tænder
— da lægger han et råd iløn
med sine vilde stammefrænder.

2.

Til Midians ældste
han skikker budd:
»det folk, hvis Gud
fra Ægypten dem frælste,
gennem brusende hav,
kong Faraos grav,
gennem brændende ørke
med tærende tørke
i fireti år;
det folk, hvis Gud
foran dem går
hver vandringsdag
i skystøttebrudd
mod himlens tag
og flammer i luer
hver nattestund
over lejrens blund
mod hvælvets buer, —
det folk drager hid,
som Araks konge vog,
som Basans fyrste slog,
vældigt i strid.
Over Sihons lig
gæste de nu mig,

samme lodd bereder
det os og eder!
Den røverflok
får aldrig nok,
den mættes ikke
som okser, der gå
over marken hen,
urter opslikke,
lævne ej strå,
ej græs igen.
Spyd og sværd
i røden stævne
er dårefærd
mod dem at nævne.
— Midian, nu velan.
råd jeg grunded ud:
skikke fluks vi budd
til den vise mand,
til Beors søn, ham,
som ved floden bo'r,
som i Pethar bygger,
byde Bileam
spådomslønnen stor,
sølv og gyldne smykker,
at han, os til hæld,
bander *Israel!*«

3.

Hvor de stærke strømme rinde,
som, før slægten léd forlis,
délte sig fra Paradis
i de fjærne barndomstider,
alt som slægtens fælles minde;
hvor den brede Eufrat glider,
Tigris som en pil henbruser,
der fra Taurusbuen suser,
hvor de tvende klare floder
i en hvirvel sammensmælte,
skummende hinanden følge,
begge dø i bugtens bølge,
— mødes som to unge hælte,
bårne af den samme moder,
drage sværdet fluks fra bælte,
kænder broder ej som broder,
men om kort dog, favn i favn,
juble højt hinandens navn,
følges ad med glans til grav,
dukkende i tidens hav; —
på Kaldæas vide sletter,
uden mål, som slægtens drømme,
hvor de gyldenblanke strømme
dagens luedrot udflammer,

hvor i stjærneklare nætter
nattens blege dronning rammer
flod og land med sølverpile;
hvor utalte hjorder vanke,
tære snart den rige grøde,
snart i græsset dovent hvile:
bo'r et folk, hvis stærke tanke
sér i alle stråler gløde
Ham, den første,
Ham, den største,
Ham, den vældige, hvis hænder
danned jorden, Taurus bygged,
himlen som et tælt udspænder
og de dybe dale trykked,
Ham, hvis tegn er alt, som brænder,
alt, som ejer lys og glans:
himmelfaklers høje krans,
ædle malme, hvor de funkle
dybt i jordens skød, det dunkle,
Ham, hvis billed er at skue
i den klare ildens lue
på det hellige alters stene,
Ham, den ene! —
Derfor spejde de mod himlen
fra Kaldæas vide slætter
i de løndomsfulde nætter,

ti hver stjœrne mellem vrimlen,
som på hvœlvets havdyb sejler,
er uséte tiders tolk,
deri hvert et liv sig spejler,
alle skœbner for hvert folk.
Derfor trylles sind og sans
på Kaldœas vide slœtter
af de œdle malmes glans,
som fra stjœrner, sol og måne
deres skær og flamme låne.
Derfor deles deres øje
på Kaldæas vide slœtter
mellem dybet og det høje;
der er *tvende,* som forjætter:
himlens blå og sorten muld,
solens glød og røden guld!

4.

Hvo iblant Kaldæas sønner alle
er som sønnen af Beor, som Bileam,
han, som grubled dybest i sin ånd?
Østens folkefœrd ham seer kalde,
fjœrne konger søge ham på hånd,
ingen gåde er for mørk for ham.

Alt som barn han fuglerøster tyded,
villigt blomstens kalk sin løndom ham oplod,
barnets viltre leg var ej hans id,
men papyrusrullens tegn ham fryded,
spørgdom på de sagn fra gammel tid.
Skœgløs end han stjœrnens vej forstod.

Yngling blev han, yngling ej som andre,
jublende i nuets bratforsvundne lyst;
aldrig nød han vin, ej kvinders favn.
Fjœrnt ved hjorderne ham lysted vandre,
grubled så på verdensgådens navn,
lytted til den store stilheds røst.

Ej han tvang det vidne i sit indre
om allivets ene ophav, verdners Gud,
Ham, hvem dagens fakkel er et gran,
Ham, hvem jordens kreds er endnu mindre,
Ham, hvem støvets sans ej rumme kan,
Ham, der hver sin vilje fører ud.

Men et gammelt sandsagn har han nœmmet:
hist ved Babel i den lœngst henfarne tid
samled sig en slœgt med dristigt sind,
vilde splittes ej fra fœlleshjœmmet
mured så et tårn med kløgt og flid,
vilde bygge sig i himlen ind.

»Som et dun, der hvirvles hen for vinden,
som et fnug, der falder i et røgsvøbt bål,

alle verdners viljer er mod hans;
drotten på sin stol, i støvet ormen,
ingen, intet ham tilråbte: stans!

Styred *Han* end slægtens stolte tanke,
viljen brænder dybt i stolte sjæles grund,
viljen til at være selv sig Gud.
Og sålænge sol og stjærner vanke
mures på et tårn mod himlens rund,
engang knejser det på vidskabs budd!

Er Han alt — mon jeg et intet være,
er min vidskab kun et ringe lån af hans?
kan min vilje hans kun rætte ud?
er foruden hans der ingen ære?
Vel — han er den store himlens Gud,
jeg er jordens store Bileam.

Lad ham styre jordskælv, storm og torden,
tænde dagens flammeøje kun i brand,
skrive alle nattens døtre vej, —
byde over skæbnerne på jorden:
dog min *vilje* han ej tvinge kan,
afmagt er hans ja imod mit nej!«

5.

I tæltet han sad
og stirred på floden, som ustanset randt,

på sivet, som svajede hid og did,
på skyen, som drev for den jagende vind,
på fuglen, som tumled i kåde leg,
på oksen, som græssed i sløve mag.
Og han spotted dem alle:
»I blindfødte trælle, som ikke har vilje!«
Og han så' i sig selv,
og priste sig selv:
»Jeg ejer vidskab om himmel og jord,
om støvslægtens sind ej mindre,
ad tankernes lønligste sti jeg fór,
dér så' jeg lysterne tindre.
Jeg råder sølv og jeg råder guld
med purpur og dyre stene,
jeg er en kæmpe blant dværgekuld,
jeg råder mig selv alene!«

Hvad kommer hist
over sletten fræm? — — —
det snór sig som slangen
langs flodens bugter,
det glimter, det stråler
i aftensolen.
En flåde af ørknens
høje snækker,
ladet med gyldne,

kostbare skatte.
Det er forvisst
en mægtig konge,
som drager af lande
at gæste den store,
navnkundige seer
og spørge hans vidskab
for gunst og gave.
Nu stanse de alt
ved det ensomme tælt.

»Hvi gæste I mig, I herlige fyrster,
hvad drog eder hid fra de fjærne lande
over de vide, vildsomme sletter
dybt fra sønder, ti derfra I komme?«

»Moabs og Midians sønner vi ere;
ætling af Zippor, den store kong Balak
skikked os hid til seernes fyrste.
Ej skal du ulønnet fræmme hans vilje,
alt, hvad du skuer, sé her, det er dit,
om du vil bande det folk, han frygter,
det, som er dragen fra Faraos land«.

Hans øje funkler:
at stanse den vældiges

svorne råd
ved sandsigerånden,
som selv han skænked, —
binde ham fast
i hans eget navn,
dertil at vinde
det dyre eje!
Da pludselig gru
hans hjærte knuger,
hin stæmme maner
ham dybt i barm
at vogte læben,
som alt vil svare,
berust af trods
og af urén lyst.
Fast tungen svigter.
Derfor han mumler:
»bliver i nat,
styrker ved søvn
de mødige lemmer
til morgenrøden
lyser i øst.
Så vil jeg lytte
i mørkets stillhed,
i nattens syner,
til Herrens stæmme.

Kun hvad han byder
tør jeg tale«.
— Han ligger på lejet,
med øjet lukket
men sjælen åben.
Hans vilje fnyser
i sine lænker,
han bander frygten,
som har ham lammet.
Og Herren spørger
om hines ærind
og byder Bileam
ej at drage,
at bande folket,
som Gud velsigner.
Han skærer tænder
i morgengryet,
da sændefærden
han lader fare.
Hans ørneøje
bag brynets bue
dem langt forfølger,
indtil de svinde
med rige eje
i fjærne synskreds
dybt imod sønder.

Vel er han bunden
men ikke bøjet,
den dag han vænter,
da lænken slides.
Til da hans pande
af grublen fures,
men ej han ældes
trods otti år.

6.

Og dagen kom, forjættende om bod
for harmen, som i løn han bittert léd:
en anden sændefærd med samme méd
snart fra kong Balak for hans åsyn stod:
de ypperste af hele Moabs folk;
end større skat de bragte med til tolk
og bød ham: ej at hindres af en drøm
men styre ud på lykkens brede strøm,
hvor ære, gods og guld og fyrstegunst
som igæld vænted for hans høje kunst.
Vel mindes Bileam hél grant fra sidst,
at over Israel var Herrens nåde,
og dog: hvor lokkende sig selv at råde!
ti grunded mod den høje han på list.

Han råber ud: »og vilde Balak skænke
mig et pallads med al dets rige skat,
ej lidt, ej stort jeg mod min Gud tør tænke, —
dog, bliver her endnu i denne nat,
så vil på Herrens røst jeg atter agte«.

Men bag det stærke råb der lød en sagte,
en lønlig sjælens hvisken: »får jeg fare,
jeg fanger dog den høje i min snare;
jeg bøjer ydmygt mig for ham til jord,
så lokker jeg fra ham min attrås ord«.

— Og lykkes svigen ej? i nattens stund
han hører ordet af Gud Herrens mund:
»drag nu kun med, dog lyd, kun lyd mit budd!«

Hans øje lyser, da han drager ud
på aseninden, som ham bar fuldtidt,
ej løbsk, ej stædigt efter æslers art,
men tåligt, trofast og i jævne skridt,
til driverkæppen læt gav hende fart. —

Dog sælsom tykkes folens færd ham nu —
uroligt bøjer hun fra vejen bort
på marken ind — da harmes han i hu,
i vej med slag han tvinger hende hårdt;
kun for en stakket stund, ti hist igen
i slugten, som blant haver løber hen,
et sténhegn brat hun trykker sig imod
og klæmmer hårdt sin Herres nøgne fod.

Da hviner kæppen under vredesord,
og skælvende går dyret atter fræm,
det lyder nødigt, det vil vænde hjæm,
— hvad indbildt rædsel i dets sjæl mon fór?
Og her, hvor vejen bli'r et snævert pas —
blant klippevægge, som ej lævne plads
at vige ud, — her lægger hun sig ned!
som aldrig før bli'er Bileam nu vred!
og dyret sukker sælsomt, mens dets krop
af kæppen strimes, men står ikke op.
Dets mule bløder og dets øje brænder
og nu — fik den umælende ej røst?
sit hoved mod sin herre brat det vænder:
»tre gange slog du mig — hvad var min brøst?«
Profeten raser: »du har spottet mig,
var kæppen kun et sværd, jeg dræbte dig!«
End dyret mæler: »mon jeg fra den dag,
jeg først dig bar, har æsket dig til slag?«
»Nej!« mumler han — da klares brat hans syn,
han skuer Herrens engel foran stå
i stråleskær; hans dragne sværd er lyn.
Til den vildtstirrende han taler så:
»Ud drog jeg for at stande dig imod,
den vej, du farer, er for mig ej god.
Og dyret så' mig — tvende gange livet
du skylder aseninden, som du slog,

hun bange vég, derfor ej dig jeg vog,
men ej jeg vilde hende døden givet«.

Men Bileam fræmstammer, rød og bleg,
mens rædslen dybt fra alle marve steg:
»jeg haver syndet, dog jeg vidste ej,
at du mig stod imod på denne vej.
Om den mishager dig, jeg vænder om
i denne stund til did, hvorfra jeg kom«.

Men Herrens engel: »drag med disse kun,
men tal det ord, jeg lægger i din mund«.

I sjælen rystet men ej bøjet end
han drager stille fræm med Moabs mænd.
Og Balak møder ham ved Arnons skæl,
og skønt han priser nu tilsidst sit held,
dog krænket taler han: »hvi kom du ej,
da først jeg sændte budd ad lange vej?
jeg mægter vel at ære dig med pragt«.

Det svarer Bileam: »mon jeg har magt
at tale andet, end hvad Herren byder«.

Men i hans sind sig viljens bølger bryder.

7.

Morgensolens unge øje
farver østens himmel rød
dukkende af nattens skød,

over Bâls grønklædte høje,
som nær Kirjat-Husoth stande,
hver som en forbryders pande
mærket med en skænsels dåd.
Balak på profetens råd
rejste altre syv, — dér bløde
væddere og okser brat.
Seeren går bort at møde
den, der har i knæ ham sat,
den, hvem læbens ord kun dyrke,
den, med hvem han prøver styrke.

Kongens gæst er gangen did,
hvor det yderste han skuer
af det folk, som Balak hader,
som kom gennem ørken hid, —
tæltene som hvide duer
sig i gryets guldflod bader.

Se, han kommer fra den høje.
Som et kul, der længe ulmed,
brat frømgløder dybt af mulmet
lyser nu hans sorte øje.
Stivt han stirrer for sig hen,
fangen af de stærke syner,
som på sjælens himmel lyner.
Tyst står kongen og hans mænd.

»Fulgte jeg røsten,
drog til kong Balak
fra bjærgland i østen:
hid over Jakob
bandet at lyse,
hid imod Israels
stammer at fnyse!
Kan jeg vel bande,
hvem Herren ej bander,
fnyse mod den, som
gudelsket jeg sander?
Hist jeg fra tinderne
har ham for øje,
skuer ham her fra
de hvælvede høje.
Ene blandt alle
folkenes stammer
ingen tør kalde
ham hedningefolk.
Hvo måler Jakob?
han er som støvet.
Hvo haver prøvet
Israels ene
fjærding at tælle?
Dø du min sjæl
den rætfærdiges død;

min sidste time
som hans vorde sød!« —

Balak råber, harm i hu:
»for at bande mine fjender
kom du hid, — dem signer du?«
Seeren med blege kinder
vågner som af angstfuld blund:
»Herren, Herren tvang min mund«.
Mæler Moabs drot: »min lykke
dvæler vel på andet sted«.
Altre syv de atter bygge
på det høje Pisgas top.
Bileam nu føres med
på den stejle tinde op.
Nede, dybt ved bjærgets fod,
lejrens yderste han skuer
som en rad af myretuer.
Bileam for Herren stod. —
Langsomt vænder han tilbage
som den slagne høvding vænder
hjæm til arnen uden fryd.
Kongen spørger, — han må tage
til det stærke sprog, som brænder
på hans tunge. Det får lyd:

»Rejs dig, lån øre,
du Zippors søn!
mit ord du høre:
den Gud i løn
er ej som et støvbarn,
med svig i sin mund,
en Adams ætling,
hvem løgn kan ligne.
Han skikked mig kun
hid at velsigne.
Ondskab i Jakob
han aldrig så',
Israel brødefri
sér han at stå.
Herren dem følger,
den hærskarers Gud,
kongelig jubel
omkring dem bølger.
Han førte dem ud
fra trældommens hjæm,
som stærken énhorn
bryde de fræm.
Trolddom ej båder,
ej sandsigerkunst.
Isra'l og Jakob
engang skal prises

for Herrens gunst.
Det folk ejer mod
som løven, den stærke.
Mit ord du mærke:
de slagnes blod
han først vil drikke,
og byttet fortære,
han vandt med ære,
før hviler han ikke!«
Balak knytter sine hænder,
harm og gru sig sammen blande,
og med sammenbidte tænder
hvisler han: »du skal ej bande,
du skal ej velsigne dem«.
Men hans gæst med svedkold pande
hvisker sygt: »giv det i gæm:
Herren, Herren ene byder,
han har talet og jeg lyder!«
Moabs drot, hvor tidt det glipper
dog sit mørke håb ej slipper.
Ensomt mellem dybe kløfter,
højest mellem alle tinder
hist Peor sin isse løfter,
synes vidt i ørknen ud.
Altre bygges, blodet rinder
atter på profetens budd.

Han véd sig bunden
i Herrens bånd
og overvundet
af Herrens ånd,
vil mer ej prøve
ved lønlig kunst
et svar at røve
til Balaks gunst.
Mod folkets stammer
i ørknen dér
hans øje flammer
med stjærneskær:

»Så varsler nu Bileam, søn af Beor,
den mand med de opladne øjne,
som undrykket hørte alråderens ord,
hvis syner til himlen er fløjne.
O Jakob, hvor skønt dine tælte stå!
og Israel, liflig din bolig,
Guds abildgård, plantet ved floder blå,
hvor cederen spejler sig rolig.
Som grenene flyde af yppig saft
hans æt er som rislende vande;
en drot skal han få, over alle i kraft,
ophøjet hans bolig skal stande.
Alråderen drog fra Ægypten ham ud,

som énhornen er han i vælde;
hans pile udflyve med dødens budd,
hvert hedningefolk skal han fælde.
Som løven han hviler, — hvo drister sig
at jage ham op fra hans leje.
Velsignet enhver, som velsigner dig,
men band din forbander skal eje?«

Harmkvalt kongen står en stund,
hånd han løfter som til slag,
fråden skummer om hans mund
og han gisper, fuld af nag:
»hid du kom ad veje lange
for at bande dem, jeg hader.
Se, og du har trende gange
dem velsignet, — Herren lader
dig ej vinde her den ære,
som jeg vilde dig beskære;
stat nu op og drag på stand
til dit land!«
Bittert smiler Bileam,
ændser lidet kongens vrede;
den, som vilde ham forlede,
under han sin egen skam:
»Balak! mindes dog mit ord
før jeg på dit budd hidfor:

alt det guld og sølv, du ejer,
ikke Herrens budd opvejer.
Moabs drot! jeg har kun talet
det, som Herren har befalet.
Se, nu drager jeg på stand
til mit folk og til mit land.
Hør da nu, hvad folket hist
øver mod dit folk tilsidst«:

Så varsler nu Bileam, søn af Beor,
den mand med de opladne øjne,
som undrykket hørte alråderens ord,
hvis syner til himlen er fløjne.
Jeg sér ham, dog tider fuldmange gå,
jeg skuer ham, dog i det fjærne;
af Israel skal der et spir opgå,
af Jakob oprinde en stjærne!
På Israels storværk véd ingen tal,
hver stad stormer Jakob med vælde.
Som huset, der styrter, er Moabs fald,
og Edom skal vorde hans trælle.
Han Amalek tvinger og Kains æt,
som bygger på fjældet sin rede.
Kun føje han fanges i Assurs næt,
så vækkes alråderens vrede.
De snækker udfare på vestens hav,

og bladet sig underligt vænder;
da Assur nedsynker med skam i grav,
men Israels dage ej ender!«

Bort han farer
med tomme hænder,
tavs står Balak
med sine mænd.
Overvundet
men ikke bøjet
pønser Bileam
end på råd:
Moabs og Midians
yppige døtre
lokker Israels
mænd til Bål.
Lønligt jubler han:
»nu har jeg sejret«;
og hos Midian
er han gæst.
Herrens time
fuldbrat dog kommer.
Tugtet Israel
herligt sejrer.
Sværdet lyner:
blandt hedningfyrster
synker Bileam
i sit blod!

SAVLS FALD.

I.

Klædte i sorgen
som smærtens bytte
står bondens hytte
og kongeborgen.
Røsten, som tolked
Isra'l til fromme
Jehovas domme,
tav iblant folket.
Unge og gamle
sig tyst med tåre
om seerens båre
i Rama samle.
Sky de ombølge
drotten, den høje,
dybt i hans øje
sig lynglimt dølge.
En skytung himmel
ligner hans pande,

vildsomt sig blande
hans tankers vrimmel.
Samuels hænder
med oliens stærke
salvende mærke
på issen brænder.
Trodsigt han krænked
himlenes herre,
— værre og værre
hans sjæl blev lænket.
Herren udtog ham
til åndens styrke,
ånden, den mørke,
tugtende slog ham.
I bjærgenes huler
den kongekårne,
Isais bårne,
sig fjærnt vel skjuler.
Men tjørne stinde
fik Savl til krone,
og om hans trone
sig slanger vinde.
For Savl vel frygter
kogler og maner;
— den gru, som raner
hans fred, ej flygter.

2.

Atter Filistrene Israel hærge,
atter de drages, de blodige tavl, —
énsomt i kvælden, med hånden på værge,
stod konning Savl.
Sunken var sol bag Gilboas bjærge.

Herren han spurgte »ved lyset, ved drømme«,
kaldte profeter — fik tavshed til budd.
Tanken, en ganger, som sprængte sin tømme,
flygted for Gud.
Gøglende syner for øjet svømme.

Mulmet, som dagsky i kløfter sig skjulte,
snigende op over skrænterne steg,
vælded mod højderne; skiftende fulgte
skyggernes leg,
spejled en løndom, som natten dulgte.

Sukkende vindpust i cedrenes kroner
lød som et dæmpet, tungtvarslende ord,
dybt fra Scheol — hist hvor dødsfyrsten troner
stille og stor,
konningens sjæl vel kændte de toner.

Susende vindstød fra klippernes rævner
klang som en harpe med brusende fald,
stemt af en helt, som til højsædet stævner,
arving i hal.
Konningens sjæl ham gruende nævner.

Fredløse blikke mod himmelen ile,
månen står rød, som et blodstænket skjold,
stjærnerne funkle som dødssvangre pile
tusendefold.
Konningens sjæl er syg efter hvile.

3.

Savl:

»Israels kæmper på Gilboas høje!
slumre I trygt bag de udspændte tælte?
dødsriget åbner sit grådige øje,
stirrer på Judas boldeste helte.
Sé — vagtblus på Suñems vanhellige lejr,
dér frydes de alt ved den gryende sejr,
— hør, hør, hvor de juble og skrige!
Stund, kom du nær? sted, er du her,
hvor dagen skal stande
med opløftet pande
og Herrens salvede vige?
— Ti kun, du høje! dybt bag gravens dække
trænger min kongsrøst; — blant skyggernes skare
mægter jeg varsel mig vel at vække,
selv fra de døde *Han* skal svare,
den lovpriste dommer, hos hvem jeg blev gæst,

som nævned mig konge — og banded dernæst
for Goliats bane at kåre.
Gravhule-gæm! dødninge-hjæm!
oplader de sorte
forfærdelsens porte!
mig lyster det varsel så såre.
— — I søge mig, svende! — hvi blegne I så? —
en koglerske, — did vi i mummedragt gå
at spørge om kampdagens lykke.
I Endor? afsted! på stand følger med,
vidt breder alt natten sin skygge«.

4.

Længst slumrer Endor under Tabors bjærge,
som løfte sig mod himlens stjærner blanke,
— et kæmpekuld, der står på vagt for dværge.
End blinker lys fra hytten lav og lille,
der står, som hused den en falden tanke,
der ej fra mulmets kåbe sig tør skille.
Dér fjæler sig den tryllekloge kvinde,
dér driver hun sin id i natten silde
og lader sig for gunst og gave finde.
Ej i sin ungdomsvår — dog skøn at skue:
om yppig barm sig sorte lokker vinde,
rød svulmer læben, øjet står i lue.

Ægyptens troldom hun med sned kan øve,
trods kongens bud, som mørkets idræt true;
med sælsom magt hun sind og sans kan døve.
Hél mangen gæst sig sneg til hendes hytte
for svar fra dødninghjæm med gru at røve,
— da fik hun sølv og røden guld i bytte.
Tys! lød ej fodtrin? hastig fra sit sæde
hun sniger sig til døren for at lytte,
— et listigt smil forråder hendes glæde.
En høj, gråhærdet vandrer, fulgt af tvende,
med furet pande, sér hun ind at træde,
sit feberøje fæster han på hende.

5.

Savl:

»Sluttet du pagt,
som rygtet lyder,
med dybets magt,
da spå mig ved en ånd.
Den, som jeg byder,
løse du et lidet af dødsrigets bånd«.

Kvinden:

»Du mindes kort:
kogler og maner

drev Savl jo bort.
Besnærer du mig ej?«

Savl:

»Så sandt Gud Herren lever, du stole på mig«.

Kvinden:

»Men hvem skal jeg kalde
blant ånder alle?«

Savl:

»Lad Samuel stige
fra dødningers rige!« —

Før troldomsordet lyder
tordenbrag henrulle.
Klædt i tågeskrudd
Samuel sig skyder
langsomt over mulde
efter Herrens budd.
Kvinden selv må grue,
blegner som et lagen
for det store skue.

Kvinden:

»Du har mig bedragen!
Savl, det er jo dig,
du vil straffe mig!«

Savl:

»Frygt kun ej, men skynd dig,
hvad du sér, forkynd mig!
selv tør ej jeg sé«.

Kvinden:

»Jeg sér en gud af jordens skød opstige«.

Savl:

»Hans skikkelse og åsyn du mig sige«.

Kvinden:

»En olding, hyldet i sin kappes flige
og hvid som sné«.

Da véd kong Savl, at seeren, den høje,
ham gæsted med sit hellige varselsord
som tidt i livet før; — på knæ til jord
mod støvet dybt han må sit åsyn bøje.

6.

Samuel:

»Hvi gør du mig møde
og styrred min ro,
og kalder den døde
fra gravkamrets bo?«

Savl:

»Angst og forfærdet
og stædt i vånden,
af tvivl omgærdet
jeg vildsomt farer
forladt af ånden.
Filistrenes skarer
sig ruste til krig,
ej Herren mig svarer,
ti spørger jeg dig«.

Samuel:

»Hvi spørger du, blinde!
om råd ved min røst?
blev Herren din fjende,
hvo ejer da trøst?
»Herren det sagde
ved mig i livet:
Riget han lagde
i Davids hænder,
har den det givet,
hvem tro han kænder.
Hvi sveg du hans sag?
hans vrede brænder
fra Amaleks dag.
Filistrene sejre
og bryde dit skjold,

ja Israels lejre
dem gives i vold.
I dødningeborgen
med sønnerne tre
du bygger imorgen,
dér skal du mig sé!«

Så den høje taler
og i mulde daler.

Dånet Savl til jorden synker,
ej et døgn han smagte føde,
synes alt iblant de døde.
Kvinden i hans nød ham ynker.
Da han vågner, bli'r han styrket
ved et måltid — og omsider
med sit følge bort han skrider,
langsomt, tungt igennem mørket.

7.

Med gny og bulder
mellem røde vunder og blege kinder,
i brudte bølger,
kampen henruller

omkring Gilboas tinder.
Fjenden forfølger
som en tiger den gispende hjort,
fræmad sig vælter
som et frådende vandfald at sé
ustanselig fort, —
Israel smælter
som forårets sné.
Hist sejersråb, her rallende skrig.
Den flygtendes rådvilde fod
snubler over stalbrødres lig,
glider ud i blod.

Israeliter på flugt:
»Vé os! hvi spændte vi bælte,
stævned til våbenlegen?
herskernes herre er vegen
fra Israels tælte.
Isais søn, hvor er han?
han, som Goliat fældte,
blev han kong Akis's mand,
hvo kan da holde stand
mod David og hans helte!«
Filistre under forfølgelse:
»Skåner dem ikke,
Filistre raske!

sværdene drikke
vor bitre, hadske
arvefjendes blod.
Vi vil have bod
for Samsons blussende ræve
og for hans asenskæve,
for templet, han styrted i Gaza om
og knuste tretusen; — Filistre, kom!
Mindes I arken i Asdod og Eskron og Gath
og Dagon vor Gud, hvor han så ud!
Nu er Kis's søn af sin Gud forladt!«

Israeliterne:

»Vé os, vé! Herren os forlod!«

Filistrene:

»Hil dig, Dagon! nu får vi bod!« —

Ikkun for døden kan *Jonathan* blegne,
den kun ham vrister buen af hænde,
pilstungne segne
brødrene trende.

Blant slagnes dynge
modig og såret
stander kong Savl, — højt pilene synge,
de har til mål hans barm sig kåret.

Filistrene:
»Sér I ham, den høje,
med kronehjælmen på,
fange ham vi må.
Det vil os fornøje
Savl at martre død«.
Israeliterne:
»Herre, hjælp af nød!«
Filistrene:
»Dagons hævn er sød!«

Men som egen, der suser
sin dødssang, før øksen den fælder brat
og bragende knuser
buske og krat,
så styrte, så falde
fjender for drotten, højest af alle.

Forbi ham lyner
i et kvalfuldt nu
hans livsstunds syner,
hans vej i styrke
med åndsstærk hu,
hans vej i mørke
med nagets gru.

Faldne er kongens mænd,
ene hos ham igen
står kun hans våbensvend.

Savl:

»Min våbendrager, og har du mig kær,
du lyde din herres røst:
du løfte på stand dit skarpe sværd
og gennemstinge mit bryst,
at ej til døde mig martre her
de uomskårne med lyst!«

Men gysende sig svenden fra ham vænder
— han tør med drotten drikke dødens skål,
men mod den salvede ej løfte hænder.
Da fylder Savl sin banes mørke mål:
et halvslukt blik han mod Judæa sænder —
og styrter tungt sig i sit eget stål!